

*3-nid
ebkarimib*

УКРАЇНСЬКІ ПОЕТИ
в АВСТРАЛІЇ

Дорогозекській Валі
Кравченко, що має добре серце,
літературний смак і артистичні
здібності, з найсміливішою по-
шаною і привітом.

Лев. Турб
(О. Зібзастай)
19.8.1976р.

UKRAINIAN POETS
in AUSTRALIA

FROM UNDER THE GUMTREES

Poetry

Cover: M. Okopny and P. Olijnyk

Melbourne — 1976 — Australia

З-ПІД ЕВКАЛІПТІВ

Поезії

Мельборн — 1976 — Австралія

УКРАЇНСЬКІ ПОЕТИ В АВСТРАЛІЇ

Серед нашої спільноти в Австралії виявили себе своєю творчістю близько 40 авторів різної тематики й жанру. Дехто з них друкувався ще на рідних землях, інші — перебуваючи в Німеччині, а решта — в Австралії. Серед них 16-17 осіб пишуть і друкують поезії. Четверо з них видали вже свої збірки поезій, а всі разом друкувались або й тепер друкуються в місцевій пресі та в 5-х альманахах «Новий обрій», що почав виходити в Австралії з 1954-го року. Одночасно коли-не-коли друкуються також в журналах та газетах інших країн — в Канаді, Америці, Європі.

Оскільки поезії належать до провідного жанру творчості, де в сконденсованій формі можна сказати багато, а емоцією та глибиною думки вплинути й відразу зворушити читача, а також сказати важливі філософські думки, давно назріла пора зробити підсумок згаданої творчості, видавши все краще окремим збірником. Ця ідея виникла давніше й не раз обговорювалась на сходинах Літературно-мистецького клубу ім. Василя Симоненка в Мельборні, дійшовши тільки тепер до щасливого завершення.

Нашою поетичною творчістю зацікавився також відомий австралійський поет і перекладач Р. Г. Моррісон (R. H. Morrison), переклавши й видавши у видавництві «Готорн Пресс» у Мельборні збірник під назвою “Australias Ukrainian Poets”.

Наш збірник, що, за ухвалою більшості учасників, здобув назву «З-під евкаліптів», репрезентує творчість 14-х авторів. За спільним домовленням, кожен автор мав можливість використати в збірникові не більше 10 сторінок друку під одним ім'ям чи псевдом, також ко-

жен мав можливість дати те, що він сам бажав, а тому й сам відповідає за зміст і форму своїх текстів. А Літературно-мистецький клуб у цьому виданні був лише ініціатором, організатором і частково дорадником, не втручаючись глибше в творчість авторів.

Не взяли участі в цьому виданні лише окремі автори з якихось власних міркувань чи можливостей, хоч наш Клуб звертався до всіх.

Таким чином, цей збірник «З-під евкалиптів» буде першою спробою познайомити нашого читача в Австралії та поза нею з більш-менш систематизованим доробком наших поетів. Можливо, що через деякий час на зріє потреба й бажання видати подібні збірники нашої прози, гумору, есеїв чи лише спогадів.

Пускаючи в світ цю першу ластівку нашої поетичної творчості, висловлюємо щиру подяку видавництву «Просвіта» за друк цього видання, цієї своєрідної збірки поезій, яка в історії нашого поселення на цьому терені стане певним етапом і документом нашої літературної діяльності, а для пізніших дослідників, може, й корисним здобутком.

Мельборн, листопад 1975 р.

Літературно-мистецький клуб
ім. Василя Симоненка в Мельборні.

Пилип Вакуленко

МОЯ ТИ РІДНА, ГОРДА МОВО!

Так легко стане на душі,
Як на папір впадуть
вірші:
Чіткими рівними рядами,
Своїми втішними
думками.
Неначе з глибини
перлини,
Неначе ягоди калини
Красою серце
наповняють,

Цілющим трунком наливають
Порожню, спраглу в серці чашу,
Як не любить ту мову нашу?
Мені вона найкраща в світі,
Гарніша, ніж весняні квіти,
Неперевершена в красі,
Вона миліша над усі.
І як найпершої любови,
Не заміню тієї мови!

Її ніколи не віддам
В поталу недругам. Не дам
Над нею кпити і сміятись,
Щоб легкодушним не страхатись,
Скажу за тебе гнівне слово,
Моя ти, рідна, горда мово!

Аделаїда. 1973 р.

ВАЛЕНТИНОВІ МОРОЗОВІ

Десь Тебе катують
по темних в'язницях,
Десь Тобі із серця
точать теплу кров!
Але дух у тебе,
мов з тієї криці,
І Ти не здаєшся
й протестуєш знов!

Голод і терпіння,
мокрі ржаві ґрати,
О, який понурий
і невтішний світ!
Мучеником став, Ти,
за народ свій, брате,
Голими руками
Ти довбеш граніт!

І холодний карцер,
і вночі сумління,
Муки і жорстокість,
привиди у сні.
Вже Тобі складає
нове покоління
Й посила за мури
голосні пісні.

І якщо Ти підеш,
і Тебе не стане,
Нехай же трясуться
смерти сіячі!

НЕ ЗАБУДУ ТЕБЕ Я КОХАТИ

І як знову для мене дорога
Завихриться за обрій кудись,
Тоді часом охопить тривога,
Що назад не вернуся колись...

Що ж, нехай! В мене доля примхлива,
По світах мене гонить завжди.
То ж прощай, моя мила, вродлива,
Не чекай вже на мене, не жди!

Не чекай і не падай в розпуку,
Завтра встане усміхнений день,
Хай не буде тяжкою розлука,
Як пташки заспівають пісень.

Ти ж згадай лише, мила, про мене,
Що тебе я, як весни, любив,
Й поле вкрите у трави зелені,
Й квіти ті, що для тебе садив.

І як зійдуть вони біля хати
Й засиніє їх лагідний цвіт,
Не забуду тебе я кохати,
Й посилати здалека привіт!

Липень 1974 р.

ГІМН ВЕСНІ

Ще холодно. Вночі лягає іній
На трави і дахи, на брами темних вілл,
А вранці сонце тче узори з синіх тіней
І ніби хтось в садку розсипав білу сіль.

Але весна іде. Пташиний спів високо
Лунає в небесах і пада серед трав,
Бруньки вишень тужавіють від соку
І вітер на гілках мелодію заграв.

Барвінок з-під землі вже пагонці розкинув,
І жовтий дафоділ купається в росі,
А я в думках кудись далеко лину,
Замріяний стою, люблюся красі.

Вже сонця промені теплішають поволі,
В душі і болісно, і радісно мені,
І хоч кущі й дерева все ще голі,
Та я шепчу вже гімн, радіючи, весні.

Вересень 1974 р.

З РІЗДВОМ ХРИСТОВИМ

І знов Різдво. Ялини гілка
повисне в золоті прикрас,
і знов годинникова стрілка
штовхне в безодню віку час
із літ моїх. Мов вороними,
промчав він і не став на mostі,
а десь шляхами зоряними
роки проходили, мов гості,
і не спинялись. Мчали, мчали
кудись за синій, дальній обрій,
в світи неznані долю гнали
й лишали згадки — злі і добрі.
І як забуті поцілунки,
(тепер, немов уяви снів),
собі самому в подарунки
збираю згадки давніх днів,
щоб з ними добре погуляти,
а щоб не знали добрі люди,
від них у соромі ховати
я нишком сльози свої буду —
літам веселим і здоровим,
на пам'ять вип'ю келих пива,
скажу собі: «З Різдвом Христовим!»
і буду знов чекати дива...

Аделаїда, січень 1975

ЗГАДАЛОСЯ

Весна
така прекрасна
в Австралії
у цьому році.
Дощі. Громи.
І синіх хмар
по цьому боці,
як день погасне,
нависне пелена.
Тоді згадається
в Україні
весна
і серце защемить,
в грудях
стискаючись...
Але лише на мить.
Як раптом
блискавка у небі
у танці грізному
звивається,
тоді і степ,
й поля
ввижаються,
й поорана рілля,
і ліс, і діл...
А я
ще молоде хлоп'я,
ховаюся
під стіл...
А блискавка,
немов для втіхи,

запалює
старі стоги
і вбогі стріхи.
Тоді плачі.
Горять вогні,
і довго ще
вночі,
в клубочок,
сховавшись
на печі,
молюся Богу.
Згадалося...
По вікнах,
в шиби б'ють
дощу краплини,
в очі
заглядаючи мені.
Немов дитячії
сльозини,
щасливі,
що знайшли мене
на чужині.
І радий їм.
Ідіть і змийте
біль душі.
Падіть.
Нехай гуркоче
грім!

Південний Хрест яснішає в зеніті,
Південний Хрест все більшає вгорі.
Нема нічого кращого на світі,
За знак його в тихій нічній порі.

Нема нічого кращого на світі,
Як ця земля, що мачуха мені.
І наяву, не в казці і не в міті,
Для всіх несе вона свої блага земні.

Для неї я б хотів писати оди,
Для неї я б хотів складати пісні.
Як не любить ласкавої природи,
Що дні дарує нам погожі і ясні?

Як не любить замріяних просторів,
І неба літнього незмріяну блакить?
Тут шепчуть уночі згори про щастя зорі,
Мені їх довелось навіки полюбити.

І як, скажіть, мені байдужим бути,
І як в душі ховати почуття?
Щоб сліпо йти, не бачити й не чути,
Як спереду бринить, як музика, життя!

ТАРАСОВІ

Вдивляюся
в чоло Твоє високе,
в огонь очей,
неначе в блискавиці.
Сіяють в них
думки Твої глибокі
й летять у височінь,
немов вогненні птиці.
В душі Твоїй
горить вулкан і досі
за долею
рабів німих і босих.
Великий дух не вмер,
палає він тепер,
як в темряві заграва.
Клекоче грізний гнів,
немов гаряча лава,
залле і спалить він
не тих старих панів —
новітніх розбишак
на попіл спалить він!
Тому Ти їм страшний, Тарасе,
тому дрижать кати,
що йде нестримно час,
як знов підіймеш Ти
на бій останній нас:
кайдани розтрощити
і кров'ю чорною, ворожою
священну волю окропити!

Життя своє поклав
Ти на віттар
покривдженого люду.
І нам «Кобзар» Ти дав
до рук.
І вічно він нам буде
євангелією
Твоїх страждань
і мук!

Лютий 1974 р.

ДРІМАЄ БУШ

По Моріялті ми
блукаємо
з дружиною.
І по кущах
збираємо
ожину.
Біля струмка сідаємо
в обідню
спеку.
І я дивлюся, задивляюся
у голубінь
далеку,
У клаптик хмар
пухнатих,
білих,
На грона ягід
синіх,
спілих,
На чорні рани
пнів
згорілих.
Нависла брилами
крута
гора,
А з евкаліптів
лупиться
кора,
І буш затих,
неначе
спить,

І хочеться
 повіки
 жить,
Щоб мріяти,
 творити,
 щоб любити.

Кость Гіммельрейх

ІСТОРИЗМ

Не спиться. Ні.
Перевертаюсь тілом
і думками.
Зім'ята простинь і сповзло
рядно.
В країні чуд, спокою
я не маю,
ввижається... усе,
що прогуло.

* ❁ *

Ось бігаю хлоп'ям я
по Чернечій.

Біля Дніпра тачанки... козаки.
Зігнулись у онука дужі плечі,
під тягарем дніпрові води.
Це кобзаря (хоч не прямий) нащадок
готує чай гостям, що під хрестом
(де спочивають кості кобзареві)
— не чують скорострільів за мостом.
Там бій іде...
Брати мордують брата
за те, що заповіту захотів.
«Свободу й рівність» дістають від ката.
Горілка й кров навколо хуторів.

Димлять пожежі. Кров пливе струмками.
Сини найкращі тіло віддають.
А більшість пособляють лиш думками,
кладуть поклони та горілку п'ють.

* ❁ *

Спливали дні тривожні і голодні.
Горстка відважних за Дніпром.
Немов те дике поле степ сьогодні,
«свята» анархія, десть усусуси над Дністром.
Гули бої і рвалися гранати.
Свистів нагай, шпіцрутен і батіг.
І валки з продналогом розбивати
виходили трипільці за поріг.
А місто спало.
Дні ішли за днями.
Минали пори року і роки.
На торговищах кожне торгувало
старим лахміттям з першої руки.

Звичайно, я вродився боягузом.
Боявсь вогню і крові босих ніг.
Від казок я тремтів всім гузом
і темноти жахався, і оман.
Це все гнітило й рвало душу.
Невже лиш я такий на світі цім?
Я перший раз труснув сусідську грушу,
щоб довести, не боягуз я, всім.
Усім Марійкам і Яремам
друзям малим, моїх дитячих літ.
І гордо, в пазусі, приніс я дулі спілі
хоч і роздер мені штани, сусідський пліт.
А потім...
Темнота і кладовище.
Під шкіру голки заганяв і пік вогнем.
Вночі я сам ходив на цвинтарище,
несучи жах за молодим плечем.

А далі, підійшла буремна юність
і шрами полишила на руці.
Краплини крові падали до рогу,
решту злизали й плюнули ріці.
«Не боягузи ми й знесем тортури,
як доведеться витягнути льос.
Не зрадим ми і тріснуть швидше мури
ніж вороги дізнаються про нас».
Так почалась моя буремна юність.
Підпільні сходки, друк і револьвер.
Не про любов я мріяв і кохання,
як вуса пробивалися наверх.

Роки пройшли. Кінчилися науки.
Я одруживсь і навіть мав сім'ю,
як Гітлер звів свої криваві руки
над світом всим.
Озвалась перша Січ хоробра,
у мад'ярське не пішла ярмо.
І горстка їх дивізії зустріла,
не похиливши і на мить чоло.
Знов юнаки. І знову ріки крові
священної, що Тиса понесла.
Прадавні стяги січі малинові.
І, почорніла від крові земля.
Дрижить весь світ і падають хоругви
давно колись усталених держав.
А бездержавна нація козака
стає на прю, бо хоче власних прав.
Там з горстки повставала Січ хоробра,
супротив велетнів обох світів.
Ставала до борні хоч гола і голодна,
але завзята певністю віків.

Щоб нарід жив комусь померти треба.
Щоб нарід жив потрібна боротьба.
Лиш в боротьбі кується доля певна.
Лиш в боротьбі ідея розквіта.
То ж загули бори волинські.
Озвались Карпати на весь світ
і боронили відділи упівські
своїх людей, аж цілих десять літ.

ПІД ПРАПОРОМ БОРОТЬБИ

(Друзям по У. П. А.)

Пригадуєш Друже ті дні, що минули.
Той шелест гарматних вітрів.
Як рвалися стрільна, тремтіло повітря
і душі солдатів, стрільців.
Карпатами сунула ціла Європа:
мад'яр, італієць, прусак
і в слід їм навала, навала зі сходу,
що нею керує русак.
А ми причаїлись і йшли в невідоме,
у бій проти сил сатани.
Було нас замало, зовсім замало,
як всю рахувать солдатню
тоді, що топтали лани українські
і душі твою і мою.
Та в серці горіли надії пророчі,
пророчі слова кобзарів,
що кликали кров'ю кропити кайдани
і вирвать з неволі рабів.
Хоч нам не судилося волю здобути,
окови порвати міцні,
та мусим быть горді із нашого чину
у згоді із совістю ми.
Ми чесно боролись за нашу Україну.
Життям торували їй шлях.
Багато лягло нас, багато в кайданах
у холодних, північних снігах.
Ми власною кров'ю творили легенду.
Легенду, що живить вогні.
Ті спалахи чути не лише в Карпатах.

Здригається Київ і Львів.
Під прапором нашим звільняється, брате,
і гордість, і совість братів.

Примітка: На бажання автора, мову текстів лишаємо
без змін.

Неван Грушецький

ЕМІГРАЦІЙНИМ ПОЕТАМ

Пишіть, поети, славетесь,
 лавреати!
Вас не посадять вороги
 за ґрати,
Не грозять вам знуцання
 і тортури;
Вас оточили тут
 камінні мури
 Байдужости...

Байдужі людям вже
 поезій чари,

Поезія життя для них — доллари!
А хто тепер марнує час на вірші?
Вони й самі утнули би не гірші,
 Якби за гріш...

Та ви пишіть думки свої орлині
Й ховайте пильно десь на дно у скрині
Перлини ваших радощів, терпінь.
І що, коли лежать там рік за роком;
Хто за життя був признаний пророком?
Ці твори для майбутніх поколінь!

Колись, поети, ваші діти, внуки,
Візьмуть оці думки - шедеври в руки,
Де ви торкались зоряних висот;
Зітруть обгортку з вікового пилу,
Розкриють теку, над усе вам милу,
І, придивившись, — аж роззявлять рот...
«Вот стюпід, сілі — лункінг рот!»

ЛЮБОВ

(Сатиричне)

Я не співаю оди про кохання,
Цю патетичну, кволу розмазню.
Мені призначені славетніші завдання,
Я для любови вищої живу!

В мені горить любов до свого краю,
Щоб нищити ворожу сатану!
Я всіх поб'ю, поріжу, постріляю!
Хай ллється кров! Любов моя безкрая...
Жінок, дітей — нікого не мину,
Бо я люблю, свій край люблю!

А тих гадюк, що думають іначе,
Хоч би які були — не пощаджу!
Нехай плазує, зрадник; просить, плаче,
Моя любов священна і гаряча!
Замучу їх!!! Ох, я їм покажу,
Як палко я свій край люблю!

І більше всіх люблю правдиву віру.
Єретикам ніколи не прощу!
Пасами я здеру з них вражу шкіру —
Любов моя тоді не має міри!
Скручу їм шию й кості потрощу,
Бо справжню віру над усе люблю!

А хто з братів ступив на злу дорогу
Й не вірить так, як я йому кажу,
Не сміє більш у нас молитись Богу!
Попру цю погань з рідного порога,
Як ту собаку! Ділом докажу,
Що чисту віру ревню бережу!

Люблю я ближніх. (Хоч гидкі всі люди
Й ніхто не вартий і мого плювка!)
Люблю весь світ... усіх... усе... усюди...
Любов мені вже розриває груди!!!
Любови більшої — ніде нема,
Бо я — любов... а що любов — це я!

.....

ЖИТТЯ

Тремтить худа рука і стриматись не в силах;
Блукають мутні очі, де нудьга, зневіра,
Уже давно останні іскри погасила;
І все закутала байдужість, втома сіра.

.....

Життя пройшло, як повінь у потоці:
Таке рвучке, без річища і меж!
Пізнав всю гаму почуттів, емоцій,
Згоряв вогнями пристрасних пожеж.

Робив усе — чого лиш закортіло,
Чого із волі примхи захотів;
Задовільняв докраю своє тіло,
Шукав нових, сильніших почуттів.

Віддався кожній життєвій принаді:
Бував у небі — і на пекла дні.
Літав у всесвіт в наркотичнім чаді,
То знов тонував у затхлому багні.

Пізнав усе... і більш нема нічого...
Нових спокус уже не має світ;
Життя дійшло до закутка тупого...
Прожив всю вічність: повних двадцять літ!

Лише одне не пробував ще — смерті!
Оце незбагнене, незнане почуття
Приманює все більше: вмєрти, вмєрти!
Втопити в смерті всю нудьгу життя!

Думки вирують, як у божевіллі...
Душа... мовчить, давно засохла в цвілі.

Остан Зірзастий

Гумор і сатира

ПРОБЛЕМИ СЕЗОНУ

Я не заздрю дівчатам
отим
(Я це щиро кажу вам,
повірте)
Що в часи холодів
і сльоти
Одягають свої мініскірти.

Правда, хлопцям
приємно від них...
Та душа моя часто
в тривозі:
Я б їх враз одягнув
у штани,

Щоб не мерзли вони на морозі.

Або просто б до серця поклав,
Пригорнув би з теплом, як дитину,
Щоби скарб дорогий — та дівоча нога —
У час холоду марно не гинув.

А як прийде тепло, блисне сонце вгорі
І пригріє і в личко, і в спину,
Отоді спіднички покоротші беріть,
Піднімайте повище куртину!

1969 р.

ОДА НА ЧЕСТЬ ВАРЕНИКІВ

Зіні Чуйко

Ідуть роки в минуле за роками,
Все вкриває старости луска,
Та вареник скрізь живе між нами,
Переможно ходить по мисках.

Бо в варениках сидить магічна сила:
Хоч ти з'їв всього їх, може, з п'ять,
А вже чуєш — виростають крила,
Чись серце хочеш пригортать.

Ось вареник соняшний підносиш,
У сметані, з маслом на кінцях,
А з дівчат уже очей не зводиш,
З їхніх уст, із ніжного лиця.

А як ще вареник розсмакуєш,
Серце просто обертом іде:
Ніби гарну дівчину цілуєш,
Її личко ніжне, молоде.

Тому хлопці всі такі охочі
Споживать вареники смачні,
Бо ліпили ж пальчики дівочі,
Пильнували очі чарівні.

І тому скажу я без вагання
(Кожен бачить доказів сліди),
У варениках є вітамін кохання,
Тому хай живе він назавжди!

Йдуть роки в минуле за роками,
Все вкриває старости луска.
Та вареник житиме віками,
Переможно йтиме по мисках!

1959

ПОРТРЕТ САМПРОСЕБЕДБАЙКА

(Ваші знайомі)

Вони обоє мають «овертайми»,
І хата є, ще й кілька ділянок,
А діти десь гасають, як звичайно,
В батьків немає часу для діток.

До школи, може, приведуть дитину,
Але по-своєму вона ні бе, ні ме,
Нехай учитель гне над нею спину...
Воно ж сидить, немов німе.

Ні книжки їм не треба, ані мови,
Того добра вони вже не хочуть:
Про заробітки йдуть щодня розмови,
Бо гріш є змістом їхнього життя.

Колись сусід давав свою газету,
Та, каже, й цим уже не догоджу:
Газету він бере лиш для кльозету,
Коли з роботи принесе чужу.

Та що про це — про другу кам'яницю
Давно уже їхні думки горять.
Тому у них не знайдеш у світлиці
Не то газет, а навіть «Кобзаря»!

Зате горілку хилить він щоразу
І набирається до крайніх меж...
На книжку, каже, треба більше часу —
Її, як чарку, ти не проковтнеш!

ХИМЕРНИЙ СВІТ

На світі все тепер не так,
Прийшла паскудна ера:
Як не задушить вас пістряк,
То вчепиться холера.

Один пиячить день і ніч,
Допавсь, як віл до браги,
Для нього це звичайна річ:
Він чує в серці спрагу.

Другий, утративши лице,
В церквах бої справляє
І дума, що його живцем
Покличуть враз до раю.

А третій з гнівом все гуля
На громадському полі.
Він всіх би різав і стріляв,
Лиш дайте йому волю...

І, справді, все тепер не так,
Прийшла паскудна ера:
Як не задушить вас пістряк,
То вчепиться холера!

1973

ДУХ СЕРЕДНЬОВІЧ

Я бачив хлопця з патлами до пліч
І бородища досить таки груба.
Чи то у нього дух середньовіч,
Чи запозичив він у Кастра з Куби.

Спитай його, навіщо патли ці...
Що відповісти, він не знав би,
Бо в нього вигляд наче у вівці,
А вдача циркової мавпи.

І хоч йому всього лиш 20 літ,
Та має вже душевну кризу:
Бо в голові короткий світ,
Лиш патли попустив донизу.

НЕСПОДІВАНА ЗУСТРІЧ

Зої Когут

Тоді не сонце у зеніті,
А місяць холодно зорів,
Я йшов якраз по Фліндер «стріті»
Й знайому дівчину зустрів.

Я зупинився, глянув в вічі,
(Аж посковзнулася нога).
— Моя кохана Беатріче!
Моя Лаура дорога!

І поцілунок ніжний-ніжний
Їй ліг на соняшнім лиці,
Мої ж думки далекобіжні
Шугнули враз в усі кінці.

Я знав її ще в Україні
Як зірку мрійно-чарівну...
Не раз будили очі сині
Мою незайману весну.

— Ну, звідки ж ви й куди дорога?
— Яким вас вітром тут несе?
А в серці стелеться тривога,
І чорт якийсь мене трясе.

— Чи тут нема хоч жінки знову?
Не зашморгне мене петля?
І я прокинувся раптово,
А сум аж серце застеля!

І жаль який, що так зненацька
Цей сон погас, немов свіча.
Погасла мрія враз юнацька,
А з нею й соняшне дівча.

ДРУЖНІ ШАРЖІ

М. Шегединові

В Сант Албансі він один,
Зветься Мірко Шегедин,
Хлоп — завзята голова:
Був головою в СУОА.

А тепер лишив усе,
В Сант Албансі мух пасе.
Має бізнес і хатину —
Шле пачки він в Україну.

К. Гіммельрейхові

Дівчину з русявою косою
Зустрів уранці-рано за косою...
Вхопили нас у вир весняні води.
Де ділась ти, о, вимріяна мріє?...
Кость Гіммельрейх

Нащо мені ті метафори й рими,
У змісті я бачу красу.
Я думкою гримну, неначе дверима,
Й між люди її понесу.

Або про дівчину вам напишу я,
Як з нею ходив по піску,
Як плавав у човні, як з нею купався,
Одежу забувши в ліску.

Багато років відтоді одцвілося,
Багато човнів пропливло,
Та дівчина мила із довгим волоссям
Ще й досі лоскоче чоло.

ЕКСПРОМТИ — МІНІАТЮРИ

Скажіть, ну, як це розгадати,
Що, замість радості й тепла,
Ця пані з личком янголяти
У серці має стільки зла?

Кому сказати, хто послуха?..
Аж світ весь обертом іде...
Бо він закоханий по вуха,
Вона ж і вухом не веде.

Я. К.

Мене п'янить цей дивний світ,
І я живу, немов під пресом,
Проте, як пива я нап'юсь,
Тоді на світ дивлюсь тверезо.

А Чуб Дмитро, надії повний,
Не любить він партійних чвар,
Він пише знов роман любовний
З життя мельборнських кукабар.

Не забудь же квітку полум'яну
З поцілунком разом принести,
Бо та квітка швидко геть зав'яне,
А цілунок вік буде цвісти!

НАУКОВЦЕВИ

Чи від вологи, чи від води
Підмокли всі його труди,
І розібрати вже шкода,
Де є труди, а де — вода.

ГАЛІ РІЖНІВ

За серце й очі, що теплом
І ласкою налиті,
Нехай Вам смуток на чоло
Не ляже на цім світі!

Я б прийшов до тебе знову,
Прилетів би аж до хати,
Щоб сказати тепле слово
Й сто разів поцілувати.

Але де узяти крила,
У яких вітрів летючих,
Щоб побачить личко миле,
Перетнувши гори-кручі?

ПОКЕРМАШИНА

Але ж машина-покер клята,
Вона — як дівчина крута,
Що хоче взяти з вас багато,
Але нічого не варта.

* * *

Весілля вчора відбула,
Така цютлива і тендітна,
А нині чутка поповзла:
На сьомім місяці вагітна!..

* * *

Коли маєш серце ти чутливе,
А до того щирости, хоч шмат,
Дуже тяжко жити на цім світі,
Якщо ти не спритний дипломат.

Не скажи нікому правди в вічі,
Толеруй неправду і злобу,
То тоді тебе вже, чоловіче,
Не повісять на суху вербу!..

* * *

Назовні вся вона «окей»,
І спереду і ззаду,
Та щось в характері таке,
Що й чорт не дасть їй ради!

Евген Зозе

ТОДІ, КОЛИ МІСЯЦЬ І ЗОРІ

Тоді, коли місяць і зорі
Любуються на плесі озернім,
Я приходжу до тебе й питаю,
Чи ти бачиш, он, на лузі бродять
 тіні прозорі,

І небо червоне на сході.
Чи чуєш, що вітер в пориві
 блаженнім.

Тоді я в очах твоїх прочитаю
Тугу велику, бо згубив
 тебе у поході.

Над озером плюскіт —
Лебеді пробудились від сну,
І небо зайнялося огнем —
 не сплю,
Лиш утому ось прожену.
І піду,
 І піду доганяти життя,
Щоб тебе віднайти, пісне моя.

1945

ПЕРШИЙ СОНЕТ

Вона зірвала квітку із шипшини,
Рожевий цвіт з колючого куща.
Оздобу, мов з зеленого плаща,
Що в далечінь завис на сході днини.

І ніхто ніде, тільки переливи —
Понад гаєм половіють жита,
І дівочі усміхнені уста,
Гей, червоним маком серед царини.

Талісман кохання в її руках —
Перше пробудження ясніє в очах
Та коралі на грудях карменом.

І поле: дивне диво без меж,
Та синіє хустка синім небом,
А обрій, як заграва пожеж.

ОСІННЄ

Спадає листя з кленів кучерявих...
Далечінь за містом — марива синь.
Летять кудись, за обрій думи в плин,
У простори морів і океанів.

А осінь — замріяна дань уяві
В садах тремтить у золоті краплин.
Чорніє лан, цвіте зелений клин,
І відлітають у вирій птиці жваві.

А мандрівник скорботний на землі,
Хоч мрією на крилах журавлів,
Та журбу обожнює, мов бранку.

І впали тінню хмарки на басейн,
А бризки багрянлиці ранку
Огнем поміж тополь чужих осель.

ТРАВА ЗЕЛЕНА

Трава зелена, ромашки білі;
В гнізді пташенята жовті,
Такі голенькі, смілі,
Клюють сонця лоскіт...
Радіє небо — світ світів,
Земля радіє в світі тім.
Та не пусті й пророкові слова —
Громи зібралися на раду,
І читає хитрий атом мапу,
А закон у подертій біблії шука.

ЕТЮД

Мовчазність каменя уроча,
І хвилі бризк у височінь.
Отак сьогодні, як і вчора
Буяє клекіт білих птиць
на нім.
А хвилі знов, і знов —
удари
в камінь.
Та птиці білі: лемент,
гамір...
І сонця райдужна доріжка
Від обрію біжить,
В голубу блакить.

У ЧОВНІ

Ганні Чернобицькій

І не знає того Торренс, ¹⁾
Знає лиш верба:
Олеандри й лебідь чорний —
Це моя журба...

І отож у човні
Самоту везу,
І отож і лебідь чорний,
Мов у сні — не наяву.

А чекав же довго,
Мрію колихав.
Не прийде постоять
Під калину в гай.

Бо далеко чорноброва,
Бо далеко гай,
Тільки думка: будь здорова!
Не чекай...

Не лякайся, що в серці
Ось така журба —
Бачиш: он на скельці
Чужина сама.

Пташка синя,
Пальмове крило,
Не прийде вже мила —
Торренс не Дніпро.

¹⁾ Торренс — річка в Аделаїді.

БЕРІЗКА

Подрузі Раї

Розчісує вітер
 Русу косу берізки,
А сонце лоскоче
 Біле личко Берізки.
Берізко, берізко —
 З подругами в колі,
Між дерев ти погналась
 У поле.
Берізко, ти усміх дівочий.
Берізко, ти спомин ласкавий.
Берізко, ти стоїш край села,
Мов мила подруга моя.

ОСТАННІЙ АКОРД

Подруго мила...
Дивись навкруги,
Нехай не прийде до тебе
Час невтішних скорбот.
Нехай обминуть
Незгоди людські...

Підем у поле, як хочеш,
За місто далеко,
І серцем збагнем,
Як жито цвіте,
Як колоситься нива.

Ти бачиш у небі
Пташка маленька,
Як цятка, як крапля
у морі,
Пташка живе і радіє
в просторі.

АВСТРАЛІЇ

Дай нам збагнути твоєї краси,
А спраглість із дерева флейм,
Що квітне, мов проміння роси,
Перелити в радість дівочих очей.

Дай нам відчути в співі канарки,
Спів солов'я, давно вже нечутий...
І хай евкаліпти будуть в похвалі —
Дай нам твій простір збагнути.

1954

БУЛО

Було... Хатина моя,
І вікно в засніжене поле,
І вітряк у полі,
Мов козак на роздоллі.
Бабуся була, і казка жила,
І мати читала листи
Із військових походів
 від батька.

Було і нема...
Та суть є ще в мені;
І живу я в місті великім,
І дім мій великий,
А в вікно дорога широка,
І авта біжать без упину...
І проходить життя моє,
Немов би у сні.

1974

Божена Коваленко

* * *

Мандруючи життям
далеко,
Ми всі вертаємось
назад,
До стріх, де гнізда
в'ють лелеки,
Де квітне яблуневий
сад.

Де затоплені дороги,
І гіркий запах полину,
Де очі мамині вологі
Вкривають смутком
далину.

Де верби заплітають коси,
Над люстром гомінких річок,
Де дітлахами ми ще босі,
Зробили свій непевний крок.

.....

ТУГА

Пам'ятаю: колись
Було щастя моїм,
Пам'ятаю: колись
Жартувала я з ним.

Я любила життя,
Повне радісних мрій,
І у вирі буття,
Не втрачала надій.

Доля кинула в світ,
До чужих берегів,
Як відірваний цвіт,
Що у вир полетів.

Так минули літа,
Обійшла чужину,
І тепер я не та,
Що була в давнину.

Не співаю пісні,
Сміх безжурний минув,
Не радію весні,
Серце жаль огорнув.

Бо ніде не знайшла
Батьківщину нову,
Бо чужая земля,
Не заступить свою!

ГЕН ТАМ...

Ген там, над води синього Славути,
На крилах вітру лине серця спів,
Мені ж бо вас ніколи не забути,
Отих далеких рідних берегів.

Я Придніпров'я в чистім оксамиті,
Покинула ще на зорі життя,
Степи безкраї, росами облиті,
До них уже немає вороття.

Мені весна дзвеніла на прощання,
В пахучу землю падали літа,
Самітньо тихо, мов сумне зідхання,
Змінила літо осінь золота.

Де б не була: в Нью-Йорку чи Парижі,
Куди б не кинув злої долі гнів,
Згадки цвітуть, мов незабудьки свіжі,
І мерехтять мільйонами вогнів.

Столице рідна, київські каштани,
Пелюсток ніжний дотик до лица,
(Хіба що серце битись перестане)
Вас пам'ятатиму аж до кінця.

І вас луги у квітті ромен-зілля
Плесо сріблясте річок і озер,
Велич Карпат, Полісся і Поділля, —
Вас не замінить жадний хмародер!

ЛЕСІ

Багатогранна, як саме життя,
Слова у крицю обертала,
Палку любов, найкращі почуття,
Країні рідній дарувала.

На кожному перехресті чужини,
Бриніла пісня журавлина,
У ній цвіли волошками сади, —
В ярмі стогнала Україна.

Свій смуток не топила у сльозах,
Назустріч йшла життєвим зливам,
Палав вогонь у лагідних очах,
В нещасті все була щаслива.

Мов живлячий струмок між камінців,
Будила душі збайдужілі,
Могутній неповторний серця спів,
До бою кликав, вів до цілі.

Життя погасло, як вечірня тінь,
Як зірка гасне перед ранком,
Ти в пам'яті майбутніх поколінь,
Повік зоритимеш серпанком.

НЕСКОРЕНИМ

Народе мій, скалічений, закутий,
(Хай чують усі закутки земні),
Не скорений ще ти і не забутий,
Живу в тобі і ти живеш в мені.

Ти краю дав Строкатих, і Морозів,
Ряди Світличних, Горських, Чорноволів,
Не зламаних кайданами борців,
Відвагою їх душі запалив.

Вони ідуть безмертні на голготу,
Зі смолоскипом правди на устах,
Несуть священну волі позолоту,
В скривавлених, не скорених серцях.

Не знищать їх комуні блискавиці,
Не заніміють в зашморгу петлі,
Вони ще йтимуть вільні, яснолиці,
По кров'ю зрошеній своїй землі!

.....

ФАНТАЗІЯ

Чом приходиш ночами до мене,
У життя неспокійне шалене,
Чом не стукаєш тихо у двері,
А танцюєш на білім папері!?

Я радію твоїй кожній з'яві,
Кожній думці привабній цікавій,
Крізь мою листопадову осінь,
Марю веснами юними й досі!

І збираю у серці, мов зорі,
Ті пісні, де і радість, і горе,
І Карпатські мрійливі смереки,
І дніпрові причали далекі.

Ці коштовні поезії квіти,
Я з людьми буду завжди ділити,
А як світ я цей зовсім покину, —
Посадіть в головах лиш калину.

Зацвіте, забуває весною,
Грона рясно сипне наді мною,
Цвіт гарячий покотиться дзвінко,
Я до нього промовлю барвінком.

Заплетуся в калинові весни,
Поки слово безсмертне воскресне,
Хай іде благовісне, крилате,
Між живими у світ мандрувати,

Буде пісню співать солов'їну,
Прославляти у ній Україну,
Смуток серця оберне у жарти,
Щоб мені веселіше лежати.

А тим часом приходь все до мене,
Щире слово, палке і надхненне,
Поки в серці відкриті ще двері,
Витанцьовуй на білім папері.

НЕ ПИТАЙ

Не питай мене в кожному листі,
Що прислати мені в подарунок,
Я люблю серця барви густі,
В сторінках я шукаю малюнок.

Тож на спомин мені принеси:
Полонини в зеленім намисті,
Позбирай краплини роси
У лапатім каштановім листі.

Принеси шепіт рідних тополь,
Мого вічно юного міста,
В чужині кострубатій дозволю,
Оспівати красу його чисту.

Принеси мені запах ланів,
Що пахнуть хлібами уліті,
Я з твоїх візерунків-листв,
Складу пісню найкращу у світі!

ЯКЩО КОЛИСЬ...

Якщо колись повернешся туди,
До тих борів, де хвої гомін,
У затишку розлогої сосни,
Почуєш наче тихий стогін.

То плачу я, то серця мого крик,
Той стогін тихий між гілками,
Прислухайся, до нього ти вже **звук**,
Він там посіяний віками,

Де юнь моя зі сміху і плачу,
Спливла бурхливою водою,
Туди думками часто я лечу,
Щоб ще зустрітися з тобою.

НАПИШИ МЕНІ ЛИСТ...

Напиши мені лист на сторінці безмежного степу,
Засниє чебрець по лінійках доріг,
Напиши на блакитному аркуші рідного неба,
Де стежками хмарин вітер буйний пробіг.

Напиши мені лист на шматочку дніпрові кручі,
Розіллються слова, наче хвилі Дніпра,
Утоплю у них тугу, згадки давні болючі,
Хай пливе за водою жура стара.

Напиши у листі про зелене у кучерях жито,
Зойк бандури, замріяний спів кобзаря,
Загориться серпанком минуле життя пережите,
І засвітиться знову надії зоря.

Напиши мені лист на краєчку зернистої ниви,
Зашумлять в сторінках золотаві лани,
Напиши мені лист на краплині весняної зливи,
І веселкою в душу мою зазирни.

Я ВЕРНУСЬ

Я вернусь, я вернусь в край коханий,
Де вбирається снігом зима,
Де лягають росисті тумани,
Де воркують гаї крадькома.

Я вернусь, я вернусь в край єдиний,
Як вертають ключі журавлів,
Де суцвіття бузку й черемшини,
До дніпрових п'янок вечорів.

Вже блукаю давно дивним світом,
У хмаринах роздертих напів,
Світом білим, журбою повитим,
У шуканні радісних днів.

Так ідучи в обіймах недолі,
Де шляхи заступила імла,
Я ніде у чужому роздоллі,
Тобі рівної ще не знайшла.

І тому я вернусь, рідний краю,
До твоїх срібносивих дібров,
Де щодня ранок - красень вмирас,
Щоб у росах воскреснути знов.

Я вернусь, я вернусь, Україно,
У твою синьоокою даль,
Там покинула серця частину,
Там лишила нестерпний я жаль.

Я вернусь, повернусь ще до хати,
В злотоверхе сузір'я святе,
Щоб ніколи прощай не сказати,
Щоб побачить, як воля цвіте!

Зоя Козут

ЖІНКАМ

Нас називали перлами
зі Сходу,
Квітами Півдня, Заходу
хребтом.
За наші ласки
і за нашу вроду
Велися війни списом
і хрестом.
Для нас — писались
арії й сонати,
Присвячували книги
й кораблі.
Кохали нас святі
і супостати,
Зрікались королівства
королі...

Ми на своїх слабих плечах жіночих
Носили долю людства — й гріх мужів...
Ми пелюшки міняли серед ночі
Для будучих пророків і вождів

І терпеливо слухали віками
Їх мудрощі... Від руху наших вій
Діди — ставали раптом юнаками,
Втопивши розум в ложці буйних мрій...

Ідейні забували про ідеї,
Губили мудрість сиві мудреці,
Жіночістю наповнили музеї
Найліпші, нами збуджені, мистці...

Чого ж нам треба ще? Влади якої?
Яких ще титулів і прав яких?
Лишим мужам всі функції героїв
І ролю переможців світових,

І почуття — сильніших розумово...
У нас є ж сила — певність вікова,
Що дисить було Євиного слова,
Щоб захиталась перша установа
Й звихнулась перша мудра голова...

ЧОЛОВІКАМ

(«Незрозуміло-мило-нелогічне сотворіння,
а ім'я тобі — жінка!» — Чоловіки).

Могутній розум, логіки язик,
Творець і війн, і кодусів моралі,
Хребет родин, злодіїв провідник,
Герой, пророк чи просто — ЧОЛОВІК,
Носій хрестів, кайданів чи медалів...

Як зрозуміти нам твої думки
Й діла твої — так тяжко зрозумілі,
Коли ти сам, через усі віки
Собі перечиш з ціллю чи без цілі?

Ідей гуманних продуцент палкий,
Ти в ім'я миру й братньої любови —
Шлеш тих братів ідейно на забій,
В гуманні війни... з розпачу та крові.

Великий будівничий і мистець,
В ділянці кожній твориш ти перлини,
Щоб час від часу, знудившись вкінець,
Все нищити, мов знуджена дитина...

І так живеш, сліпий серед сліпих,
В родинних справах теж незрозумілий,
Бо те, що любиш у жінок чужих —
У власної — знести не маєш сили...

І гріх у тебе — все чийсь інший гріх,
По більшості жіночий... Ти ж сумлінно
Шукаєш тільки чисто людських втіх,
З твоєї сторони — цілком невинних...

Суддя жорстокий неморальних дій,
Про честь дівочу ти кричиш і пишеш,
І — млієш в той же час від руху брів,
Тих менше чесних й дещо... цікавіших...

І хоч твій розум вже від поколінь
Вмів цілим світом двигати в основі,
Найбільше гордий ти числом умінь
(Пробач) властивих кожному... ослові.

Коханий, не дорослий, не малий,
Чого ж тебе ми всі шукаєм вічно?
Ти — нездіваний образ наших мрій!
Чи не тому, що ТИ якраз такий —
Незрозуміло-мило-нелогічний?...

ПІСНЕ!

Пісне! Пісне! Мелодія й слово!
Почувань і спогадів рій!
Чи весільна, чи колискова,
Пісня туги, чи пісня надій,

Ти в житті все йшла поруч з нами
Через битви і бруд калюж.
Ти спливала з очей сльозами,
Була дзеркалом наших душ!

Розливалась ти, пісне, в народі,
Ішла скарбом до нас крізь віки!
І родились нові мелодії,
І поети, і — співаки.

Імена їх життя забуває,
Та щасливий, хто так творив,
Що в народі його лунає
Анонімний, безсмертний спів.

ОСІННІЙ ДОЩ

Вітер листям верби тріпоче
І, здається, когось гука.
Дощ волосся моє намочить,
Потече по моїх руках.

Я обличчя підставлю під зливу,
Дощ по віях моїх потече,
А я буду сміятись щасливо
З задеркуватих очей.

Наберу повні пригорщі щастя
Із краплин дощових на мить.
Може, може, мені ще вдасться
Мою долю також зловить?

— Де блукала ти, доле, донині?
Я вже з рук тебе не пущу! —
Ах, ви вірші мої осінні,
І осінні краплі дощу.

ПРОТЕСТУЙМО!

Протестуймо! Кричім, скільки можемо!
Биймось в мури лобами й грудьми!
Щоб побачив цей світ заяложений,
Що на світі існуємо й МИ!

Щоб збудив брязкіт скла, нами збитого,
Ситі маси байдужих сумлінь!
Їх не збудить слізьми пережитого
Чи переліком людських терпінь!

Годі ж словом нудити повтореним,
Світ глухий! Приступаймо до дій!
Хай з камінням летить наш нескорений
Голос правди, вимог і надій!...

ЧАСОПИСОВІ «ЛІТЕРАТУРНА УКРАЇНА» — КИЇВ.

Шорсткий папір, надірвані рубці
Й похвал Москві непроходимі ниви...
Чому ж твій адресат сховався укінці,
Ледь видимо, неначе соромливо?...

Та ж Київ мій вже розквітав в літах,
Коли Москви сам чорт в думках не видів!
Чому ж тепер він тулиться в кутах
Своїх газет... за дозволом сусідів?

Ех, краю мій! Дивлюсь я на рядки
Оцих статей, де всі, на всякій мові,
Із слів плетуть катам своїм вінки,
І думаю: найбільші жебраки
Є все ж таки — брати мої по крові.

Як добре, що Кобзар не чує їх,
Тих бідних, немічних, що хвалять супостата,
Та, мабуть, страх нас нівечить усіх.
Лиш там боялись ми катів чужих.
А тут ми боїмось — брат брата...

ВЕСІЛЛЯ

Коли життя — мов квіти черемшини
Або рожева, легкопера мрія...
І кожний день, і кожна в нім хвилинка
Ті, Його коханням променіє...

Що може тут ще серце збагатити?
Яка екстаза і яке зусилля?
Хіба одне: закохані обіти
Підсилені легальністю весілля...

Весілля!!! Ах, яке магічне слово!
І з ним — яка пов'язана уява!
Краса... Невинність... Квіти і промови,
Рахунки... Нерви... Втома й чорна кава.

Суконка біла... Безконечні тости,
Шампанське, не досьорбане до решти,
І — гості, гості... І бажання — просто
Десь під столом, нарешті, скинуть мешти...

Весілля!!! Певність щастя без турботи,
Завершення чекань і чарування.
Йй — дозвіл на вечірні папільотки,
Йому кінець непевности й зідхання...

Й порада: не перечити дружині!!!
Мовчати, доки жінка не спитає!
Як бачимо — віддавна і донині
Подружній стан рівняти можна з — расм!..

І там, і тут — блаженство майже вічне,
(Триваюче до першого падіння...)
І там, і тут вона — цілком логічно,
Його невинність має на сумлінні...

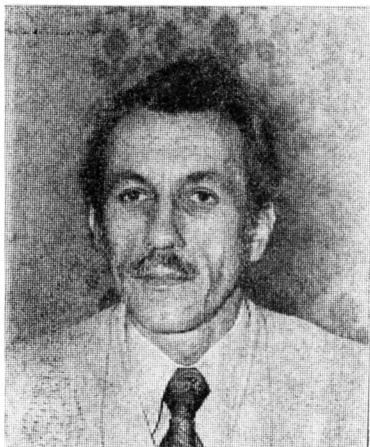
І тут, і там він переходить фази
Блаженства... Потім борсання й спокою.
І хоч «вона» ребром йому вилазить,
Він мовчки йде, вдоволений собою,

Дорогою подружніх ситуацій,
Про хліб насущний, дбаючи сумлінно
І пріючи від праці і без праці,
Отак до смерти мучиться — невинно...

Та ці картини виникнуть пізніше.
День вінчання — це тільки перша брама...
Покищо, хай надія їх колише,
Що їх стежки — укриті пелюсками...

Нехай весь світ їм нині рожевіє!
Хай щастя з ними йде бадьорим кроком!!!
Можливо, доля їм якраз посіє
Блаженство вічне — хоч на пару років!..

Павло Олійник

ДУМА ПРО ЗИМОВИЙ ПОХІД

Присвячую Батькові

Скам'яніла земля.
Оплять козацькі поля,
тільки вітер гуляє
— вирує.
Замітає сліди,
конспіруючи шлях,
де Тютюнника відділ
мандрює.

Це не ті журавлі, що в засніженій млі
залишилися тут зимувати.
Це повстанські рої. Комбатанти боїв
поспішають братів рятувати.

Це народу сини, що прийшли з чужини,
коли Ненька з розпуки ридала.
Як шаліли кати! А немудрі брати
безборонні та п'яні лежали

від смачного вина, що підніс сатана
в казанку міжнароднього діла,
і то саме тоді, коли спрага пекла,
Коли м'язи козацькі міцніли

воскресінням весни. Як юнацькі пісні
поривали до праці, на волі...
І так міцно манів аромат запашний
різноквітного, рідного поля.

.....

У п'янім безсонні нещасні сини
Вкраїну чужинцям віддали...
А квіти відродження, квіти весни,
в північному вітрі зів'яли.

ТЬОТІ ШУРІ

Не раз, сиджу
у тиші безгоміння,
задуманий
у спогади весни.
Я бачу їх
у соняшнім промінні,
я бачу їх
у тінях чужини.

Думки не раз
кружляють у просторі,
окрилені
хмаринками туги.
І так манить
перелетіти море
у рідний край —
коханий, дорогий.

А чи знайду
волошки цвіт у полі?
Чи поділюсь
вражіннями краси?
Чи упаду
попід галузки голі,
умившися
сльозинками роси?

НЕЗНАНИМ БОРЦЯМ

Я бачив їх, немов у сні.
Вони пройшли, як мрія сиза.
Відбилось сонце від заліза
і лезом променів ясных

пробило тьму.
Прокинувсь я —
Блищали роси на сумлінні,
а в світанковому промінні
купалася душа моя.

Ключі років, неначе мить,
перелетіли наді мною —
Волосся вкрилось сивиною,
А спогад досі ще горить
про тих незнаних прометеїв
з тризубом волі, золотим.
А їхні лицарські ідеї
вінчає сяєвом святим.

ВОНА

Її він над усе любив.
А намагався кинуть.
Бо через неї загубив
і гідність і майно.
За це дістав звання: «жебрак».
А шкода цю людину,
що опустилася отак
на соціяльне дно.

Він прагнув щастя у житті.
Але свій час проводив
тільки із нею, в самоті.
Не раз розповідав,
як він, бувало, ніс її
увечорі, по сходах.
Й ще на порозі, в темноті
нервово розглядав,

щоб подивитися на стан.
І хоч рука й тремтіла,
та почувався наче пан,
коли дививсь на бюст,
стираючи холодний піт,
що виступав на тілі.
І... закрутився цілий світ,
коли припав до уст

таких солодких, чарівних,
вологих і пахучих
і цілував. П'янів від них.
В екстазі так горів,
аж почало здаватися,
що він такий могучий.
Хотілося сміятися...
літати десь вгорі...

А ранком, безсилений
лежав в своїй постелі.
А на брудному килимі,
оподаляк вікна,
стояла його пристрасна
товаришка з готелю —
(з усіх емоцій виссана)
плящина від вина.

ЗАПИТ ЮНАЧКИ

Чи тільки грізні буревії
побуджують до боротьби?
Чи ми колишемо надії
черствою піснею журби
лише тому, щоб не заснути?..
Невже обійми чужини
та матеріяльні доброби
дадуть для нас спокійні сні?!

Отак часами, мимоволі,
клопочуться думки мої
питаннями: про світ, про волю,
про Україну. Я ж її
у сні лиш бачила... Не знаю,
чого так нею дорожу.
Чому всім серцем відчуваю
її печаль. Її красу
не раз хотіла б змалювати
ясними барвами весни —
на тлі Дніпра, в степах крилатих
чи... в мареві верховини
Карпатських гір. Або у лісі,
у люстрах чарівних озер
казкової землі — Полісся.
Чого ж уявою тепер
терзає вітер хуртовини
і бачу коси золоті,
хвилясті коси України,
яка, розп'ята на хресті,

з-під вій заропених підносить
свій зір до волі, у блакить?
А ми?!... (Ще не спроможні й досі
порозумітися, простить...)

Коли ж з'єднається родина
і піднесе Тебе з хреста?
Моя красуне, Україно,
нещасна страднице свята!

Чомусь завжди, у підріздвяну пору
мене кудись у дичину манить.
У інший світ, де соняшні простори,
де океан до берега шумить...

Отам кортить шатро своє розбити,
на березі, у затишку корчів...
Й хоч кілька днів рибалкою пожити.
Поміж чайок, шукаючи харчів

своїй душі. У кучерявих хвилях
обмити геть буденщину їдку
та пригорнутися, вже освіжілим тілом,
до чистого, гарячого піску

і мріяти. А хвилі грають, линуть...
Ростуть і гинуть в веселковій млі,
лішаючи з білесенької піни
пейзаж картин на кришталевім тлі.

Я так люблю цей красвид казковий,
оцю красу морської глибини,
що мерехтить рельсфом загадковим,
переливаючись в прозорій рідині.

Манить туди, де жовті небозводи,
де безконечна синя височінь,
де ще ніким не торкана природа
і далечінь. Безлюдна далечінь.

Коли відчуло серденько,
що друга серце хоче...
Коли слова, при зустрічі,
звучать немов пісні...
Як молодість брунькується
і тягнеться охоче
в обійми романтичної
(й нестримної) весни...

Коли п'янить еротика
чарівних рис дівочих,
а від одного дотику
електрика біжить,
аж таємничим сяєвом
засліплюються очі...
Чи хто осмілиться тоді
кохання зупинить?

Василь Онуфрієнко

* * *

Перше листя зелене,
перший пролісок синій,
Перший вітер пахучий, –
подарунки весни.
Тільки там я і знав вас,
в Україні єдиній,
Про яку тепер мучать
мене мрії і сни.

У гнізді нетерплячий
перший крик
пташеняти,
Перший грім,
перший дощик
і веселки дуга...
І хотілося міцно тоді
землю
обняти,

Бо здавалась земля та,
мов життя, дорога.

А тепер, коли сумом
ніби душу сполоще,
Коли в свято веселе
всі радіють, а ти...
Як сказати їм, що є десь
щось за все найдорожче,
Що його, де не був би,
вже повік не знайти?

Ви не забули, як пахнуть весною бруньками
Верби над ставом, як місячна ніч припливає?..
Спогад торкає вам серце, неначе руками?
Туга приходить і, наче туманом, вкриває?

Біль цей солодкий — не бійтеся, біль цей не даром.
Він незнайомий новому між нас поколінню.
Буде він гріти нас світлим, негаснучим жаром
І прохолоджувать тихою, свіжою тінню.

Час хай іде!.. Не страшний він, швидкий і невинний.
Серця не зробить він темним, холодним і грубим.
Верби над ставом примаряться, крик журавлиний...
Значить, ми землю покинули любим, і любим, і любим...

А я таки вірю, що серця нам кат не уб'є,
Багато було їх, а ми живемо і не гинем.
Вмирає лиш той, хто на ноги уже не встає,
Хто рід не продовжує сильним, гартованим сином.

Хай рани болять, нехай терпнуть часами рубці,
Не вперше нам гоїть посічене січами тіло.
Ніхто ще не жив так, щоб меч не здригнувся в руці,
Щоб кров'ю не бризнуло, серце щоб не заболіло.

Не нам лиш болить, хоч свій біль найгостріше пече,
Братів у нас більшає — будем їх далі шукати,
Щоб нам до плеча приєдналося дружнє плече,
Тоді, коли прийде остання година розплати.

М. Понеділкові

Так боляче любити в чужині
Гаї далекі, води, білі зими,
І ждуть чогось, і вгадують вві сні,
Яким руслом життя твоє пливтиму.

А серце жде, все жде і жде чогось,
Ось прийде щось — і все ніяк не знати...
Коли б щось інше — бурю знялось,
Чи зацвіло, мов дерево крилате!..

Коли б щось інше: грім чи вість лунка,
Бо тяжко так: не жити і не вмерти!
Ні, сум пішов!.. Міцніє знов рука
І серце знову впевнене і вперте.

Так, сум пішов, затих, немов струна.
Таж я живий і вільний — треба жити!
А чужина... Можливо, лиш вона
Навчила жити, думати й любити.

Малі були колись — малі були турботи,
А вирости й пішли — ні слуху, ні слідів...
Надія лиш одна, як плівка позолоти,
Полегшує тягар нічних холодних снів.

І дивно, що думки не стрінуться, як птиці, —
Літають же вгорі в нестримну далину,
Серця, бува, дзвенять, як дзвони на дзвіниці,
Почувши вість якусь, веселу чи сумну.

Про матерів своїх, посивілих заранні,
Пригадують не раз і дочки, і сини;
Летять, летять думки, не перші й не останні,
Із пралісів і міст, з усюдин чужини.

А матері... О, ні, і тяжко уявити,
Й хотілося б узнать, чи дома десь, чи ні...
Та що там; це ж вона: обличчя сумовите
І хусточка стара на ранній сивині.

Вона це із газет тремтячими устами
Запрошує: вертайсь, не знатимеш біди.
Та серце каже: ні, те саме тут ,те саме,
Що ти зазнав колись, не їдь сюди, не йди.

І як мені болить, коли у свята бачу,
Що мати тут чужа — і сита, й не сама...
Завіщо щастя їй? За працю, чи за вдачу?
За молитви якісь, яких у нас нема?..

І що я дам своїй за всі її турботи,
За колисковий спів, за сльози, за слова?..
Думки лише пошлю її думкам напроти,
Якщо після війни вона ще десь жива.

Переклади

СОНЕТИ В. ШЕКСПІРА

6.

Нехай зими кошлатої рука
В тобі не знищить літа запашного,
Спіши сховать до вірного кутка
Свій скарб у стінках посуду скляного.

* * *

Ужиток цей — не радить від оплат,
Що їх лихвар стягає злом і тиском.
Ти сам себе повернеш лиш назад,
Як пощастить — з десятикратним зиском.

У десять раз щасливіший, ніж є,
Повторишся десятикратно в дітях,
Хай смерть тоді приходить і стає —
Безсмертний ти в залишених суцвіттях.

Не будь же впертий, буде жаль краси,
Якщо на здобич смерті віддаси.

7.

Поглянь на схід, коли сіяє світ
І сонце зводить голову вогнисту.
Все шле йому свій радісний привіт,
Стрічаючи красу його пречисту.

А потім, знявшись в небо до вершин,
Стоїть воно, бадьоре, повне сили.
Зорить угору погляд не один,
Слідкуючи, як небом йде світило.

Коли ж найвищу пролетівши путь,
Втікає сонце, покидає днину,
Вже очі всі нового сяйва ждуть
І в інший бік вже кожен погляд лине.

Отак, не залишивши сина, ти
Умреш без сліду, спливши з висоти.

8.

Ти — музика, але чому так сумно
 Ти музики стрічасш кожен звук?
 Чому сумне ти любиш так безумно
 Й знаходиш радість серед вічних мук?

Коли акорди тихих звуків ніжно
 До вух твоїх летять в одній сім'ї,
 Вони лише нагадують безгрішно
 Про самоти похмурі дні твої.

Послухай, як дзвенять прекрасно струни
 В созвуччі дружнім, коли хтось торкне, —
 Немов співа дитя з батьками юне,
 І всі співають любо, мов одне.

Той спів, що злився в музику єдину,
 Говорить: самота веде тебе до згину.

15.

Коли згадаю, що усе росте
 Прекрасне лиш на деякі години,
 Що все навколо — видиво пусте,
 Що з волі зір цвіте й навіки гине,

Коли згадаю, що і люди всі
 Живуть і квітнуть з волі того ж неба,
 Що соки грають в них, та їх красі
 Із пам'яті колись зникати треба,

Тоді в бігу цих неминучих змін
 Тебе я бачу з вродою твоєю,
 І час, як взявся винищити він
 Твою красу, зробивши ніч із неї.

Та з часом борючись, тебе люблю
 Й красу твою віршами відновлю.

16.

Але чому не хочеш ти бороти
Цей час — тирана, що усе вбива?
Чому в борні не ставиш ти напроти
Сильніших мурів, ніж мої слова?

Тобі вдалось життя вершину стріти,
Сади незаймані — поглянь вперед! —
Схотіли б всі нести від тебе квіти
На тебе схожі більш, ніж твій портрет.

Життя само свої міняє ріки,
Не часу олівець і не моє перо
Зуміє ув очах людей навіки
Примусить жить твої красу й добро.

Себе віддавши лиш в любови морі,
Ти зможеш жить — в своїм живому творі.

Михайло Підріз

АВСТРАЛІНСЬКИЙ БЕРЕГ

Неначе вміло
 сплетений вінок,
Природи вічної
 простягся навкруги
У барвах зелені,
 у плетиві квіток
Уквітчані пінисті
 береги.

Бузенькі пляжі
 смушкою піску
До моря туляться,
 на сонці загоряють.

Б'ючись об скелю сіру і слизьку,
Шумлива хвиля хвилю наганяє.

Розкішний край цей барвами природи,
В натурі й величі незайманий лежить,
І крик чайок ляга на срібну воду
Й над берегом нескінчено бринить.

І пароплав, загрузши в небозвід,
Сплетінням щогл самотньо бовваніє —
У сотий рейд, в чужий далекий світ —
Іде у вир примхливої стихії.

Повітря чисте подихом морським,
Як лік цілющий, сили наливає —
І сонце променем підвєнним, золотим,
Теплом і ніжністю голубить, огріває.

РАКЕТА

Безкрилий птах, лети стрілою
В блакитну неба височінь,
Неси у космос із собою
Прогрес науки поколінь.

Від рала-списа із каміння
З праісторичних тих часів
Нуртує поступ і уміння...
Мов океан без берегів.

Нові досягнення науки,
А в ній і атом, як рушій,
Нові радарні дужі руки —
Складний механіки водій.

Й немов фантазія, мов мрія,
Немов у небі метеор,
Мов чудотворна сила-мрія, —
Ракети вправної мотор.

І ні законам вже тяжіння
Не зупниити вільний рух,
Ні силам космосу-проміння
Не подолать науки дух.

Ніщо не спинить вже ракети
В незнану вічність вічний путь,
Бо шлях вперед і силу лету
Науки генії ведуть.

ГОСТІ З ЕТЕРУ

**(Присвячую першим радіопередачам
українською мовою в Мельборні)**

Прокотились громи-блискавиці,
Віщуни чудотворчій весні.
Мов етеру високого птиці,
Завітали у гості пісні.

Вам дорога барвінком до хати,
Вам жагучі вітання хвилин,
Соловейками линьте, строкаті,
Розправляйте крило соколине!

Хай співає на волі бандура,
Мелодійно і ніжно бринить.
Наша пісня, як пташка безжура,
На етерових хвилях летить.

Хай п'яніє від неї бабуся,
Як в екстазі кохання юнак.
Рушником, що дарує матуся,
Обгортає-чарує співак.

Пролунали Шевченкові «Думи»...
Сивовусий Дніпро прошумів,
Наче спрагнене серце в задумі,
Степовими вітрами огрів.

Потягнуло по шкірі морозом,
Серце стискує туга на мить,
У очах заіскрилися сльози,
І душа пломеніє, горить.

Затихає пісень передача,
Лиш годинник розмірено б'є,
Та мелодія рідна, гаряча,
Ще по тілі пульсує, снує.

І хотілося б знову і знову
Засипати в рожевому сні,
Щоб лилася Тарасова мова,
Щоб лунали пісні чарівні.

Щоб цвіли найдорожчі перлини
У кохання вишневім садку,
Щоб вбиралися цвітом калини
Наші мрії в барвистім вінку.

ГАВАНЬ

Хвалися, гаване, собою,
Вінком квітучих берегів.
Вливайся хвилею прибою
Далєких буряних світів.

Тобі й вітри спокійно дишуть
Не гураганом напролом,
І буревісники не пишуть
У небі вироку крилом.

І параплавів за кормою
Ти розгубила всі сліди
У буйнім герці із водою
Танцюєш бризками води.

Як щастя в душу наливає
Огнем привабливим маяк,
Тебе із щирістю вітає
Морями втомлений моряк.

Для тебе ніч ляга зорею
І сонцем сяють тихі дні...
Плакаєш тугу за землею,
А в серці — віру до землі.

МАТЕРЯМ

Хвала матусям незамінна
Хай самоцвітами цвіте.
Жагуча шана і уклінна —
Любови сляиво золоте.
Мов немовлят щока рум'яна,
Мов пелюстків рожевий цвіт —
Із Вами віра полум'яна,
Безсмертний радісливий світ.
Як в юнака душа щаслива
Струною юности бринить,
Як в доні личенько вродливе —
Любов у матері горить.
Її душа в боях гарячих,
Страшних побойщах-фронтах,
У неї серце болем плаче —
Пекучі сльози на очах.
А як лунають в церкві дзвони,
Кохані стануть під вінець,
У двох лиш серденько холоне —
То трепіт маминих сердець.
Коли ж часом лиха година
Чи в серце вкрадеться печаль,
Тяжіє туга безупинна —
Вулканом вибухає жаль.
І скільки світу не обійдеш,
Народів безліч і країв,
Усюди сонце вранці зійде,
А з ним — любов до матерів.
Як сон, осяяний вогнями,
Міцніють кроки наших сил,
Коли кохана мати з нами —
Як сляиво безлічі світил!

11.5.75

ВАЛЕНТИНОВІ МОРОЗОВІ

Народжений в епоху хуртовини,
Ти правди і свободи фронтовик,
Ти віра у нескорену людину,
Весняний передвісник-громовик.

В твоєму серці України подих,
Клекоче і пульсує її кров,
В твоїх очах, як у глибоких водах,
До неї полум'яніє любов.

Ти оборонець волі від навали,
Перо — твій меч, меч правди на устах.
Твоє життя — високі перевали,
Апостола і мученика шлях.

Тебе не залякали допити, в'язниці
Й нерівний змаг за рівності права,
Твої логіки залізної скарбниця
Неоцінимою народові була.

Двобій ідей кривавого зудару
Незрівняних зусиль незрівняної сили...
Народний гнів розіб'є чорну хмару —
І всі постріляні устануть із могили.

І рани тисячів нездоланих Морозів,
І тих калічених, мордованих, німих,
І їхні болі, муки і прогнози
Дороговказом стануть для живих.

На їх скрижальх спалахнуть заграви,
Терпець урветься — заговорить гнів,
Статті й параграфи неписаного права
Висітимуть, як петлі, для катів.

На монументах з чорного граніту,
Як зисмвол волі, змагу і борні,
Морозам дар, народу-моноліту
Вічно живі горітимуть огні.

.....

Клавдія Рошко

МРІЇ

Колись, мене
мільйонами орбіт,
Дитинства фантастичні
мрії
Несли у подорж
в чудесний світ,
У світ таємної надії.

На крилах вітер
ніс мене в краї,
Де сяють золотом
мімози,

Де океан шумить, немов гаї,
І трав густих не б'ють морози.

Ввижались пальми, в сонці береги,
В спокої вод вітрила білі,
Мов в казці, все співало навкруги,
Мереживом манили хвилі.

Пізніше доля, ніби жартома,
В ті землі кинула байдуже,
Та мрій солодких і сліду нема.
Екзотика не вабить дуже.

Ні сонце, ні тепло чужих країв,
Душі ніколи не зігріють,
Вабливі співи їхніх солов'їв,
За рідним туги не розвіють.

Зникають враз скорботи і жалі,
Ясніє небо в непогоду,
Як чую пісню рідної землі,
Серцебиття мого народу.

РІДНА ПІСНЯ

Пісне рідна! Ти моя утіха,
Ти приносиш радість в мої дні,
Теплим вітром розвіваєш лихо,
Смуток і журбу на чужині.

Часом слухаю тебе, завмерши,
І нестримні сльози марять зір,
Наче іскри, радість серце креше,
Як лунає пісня — богатир.

Враз крізь темні хмари сонце сяє,
Ясний промінь скаче, мов в танку,
Цілий світ тоді немов співає
Мого краю пісню гомінку.

І крізь сльози я тоді співаю,
Забуваю долі злі часи,
В чужині вітчизну відчуваю:
В зорях, в травах, в крапельках роси.

Рідна пісне! Ти моя утіха,
Ти приносиш радість в мої дні,
Теплим вітром розвіваєш лихо,
Смуток і журбу на чужині.

ПАМ'ЯТАЙ

Є на світі привітні народи,
Можна пристань спокою знайти,
Заховатись від бур, непогоди,
Та не можна від себе втекти.

І в оточенні дружнім, привітнім,
Можна чути ся дуже чужим,
Серед безлічі друзів — самотнім,
Сумувати за рідним, своїм.

Пам'ятай, ти частина народу,
Порошина отої землі,
Що чекає давно сонця сходу,
Вкрита смутком у сірій імлі.

Хоч тепер вона бідна, в неволі,
Вкрита ріками крові і сліз,
Її нарід не кориться долі,
Боротьба — його гасло, девіз.

Зрозумій всі жалі свого краю,
Відчуй болі його невдач,
Не цурайсь, коли він у відчаї,
Коли чуєш братів своїх плач.

Пам'ятай, ти частина народу,
Україна — це твій рідний край,
У тяжкій боротьбі за свободу,
Чим лиш можеш, ти їй помагай!

ВЕСНА

Неможливо весни не любити,
Вона — радість, і сонце, і сміх.
Ні, не можна весни не любити —
Вона мила і щедра для всіх.

Вона пісню веселу співає, —
Вона скрізь — і в бурхливій воді.
Геть прокинутись всіх закликає
І надії несе молоді.

Зими струшує рештки завзято
Вся природа, збудившись зі сну,
У квітках вся земля, наче в свято,
Все співає і хвалить весну.

Все довкола неначе сміється,
Вабить пролісок лагідно зір,
Пульс весни в кожному дереві б'ється,
В травах, ріках, у синяві гір.

Сміх бринить у повітрі весною,
Чути силу в акорді громів,
І несеться далеко луною
Спів пташок і дзюрчання струмків.

Весна сили дає, щоб творити,
Дні дарує ласкаві, ясні.
Ні, не можна весни не любити —
Увесь світ салютує весні!

Олена Рябзенко

ЖИЛА ОКРАДЕНА..

Жила окрадена,
німа була,
Життя минало
в приязні з журбою,
А ти припав устами
до чола —
Защебетала пташкою
дзвінкою.

Ти розірвав буття
земного сіть,
Воно так мало блага
нам приносить,
Хоч кожна зустріч
вітром прошумить,

Не змиють згадок ранні сиві роси.

Укриє тихий обрій ласки мла,
І образи зворушливі докраю,
Весна ж моя цілком не відцвіла,
Я квіт її для спогадів збираю.

ДРУГОВІ

Тебе впізнала ще здаля,
Коли прийшов, мов шепіт листу,
І помолодшала земля,
І стало все первісно чисте.

Немов вогонь незгасний ти,
Що забране не повертас,
З тобою поруч легко йти,
З теплом твоїм не заблукаю.

Знайду у далечінь мости,
Де ходять весни по діброві,
Лише у серці прорости
Бруньками вічної любови.

НА ЗМІНУ НОЧІ...

На зміну ночі прийде біла рань,
Вогонь погасне спалених бажань,
Розвіє смуток вічного шукання,
Твої зустрічі, твого кохання.

Воно мене стежками обмина,
Чому не скаже, в чім моя вина?
Упали поміж нас вагання ґрати,
Та сумніви я в силі подолати.

Йому назустріч поспішу сама,
Коли ж у серці ще його нема,
А я прийду з молитвою благання,
Не розчаруй душевні сподівання.

ПРОРОКОВІ

Пророче наш, у смуткові сповитий,
Над кручею дніпровою стоїш,
І дивишся, як кат несамовитий
Грабує твою землю, як раніш.

Ту землю, що колись любов'ю сина
Оспівував в поемах і піснях,
Тяжкі страждання Неньки — України
Укрили муками тернистий шлях.

Тим шляхом вперто йшов співець чудовий,
Немов мечем, озброївшись пером,
Твоє пророче невмируще слово
Століттями бринітиме кругом.

Літа минуть й віки ще посивіють,
Ми не заснем, Ти націю збудив,
Нехай у Каневі останки тліють —
Кобзарю наш, себе Ти пережив!

Веди вперед, ти розум всенародній,
Не дай приспати всі наруги, гнів...
Ти житимеш в родині «новій вольній»,
У вільному краю серед братів!

КВІТКА ДОБИ

(Аллі Горській)

До столиці веде битий шлях,
Де сміливих мистців лише горстка,
Там зростала в байдужих тернах,
Пишна квітка доби — Алла Горська.

Розкопавши коріння страждань,
Віднайшла в них свою Україну,
Йшла дорогою правди й змагань,
Боронила ідею єдину.

Не любила гладеньких доріг,
Найстрімкіші собі вибирала,
Не зважала, як ворог стеріг,
Не за себе, за інших страждала.

То не ворон в степу голосив,
І небо не хмара затьмила,
То пронісся країною гнів,
Туга місто скувала безсиле.

Сонця промінь упав у ріку,
Свище вітер над Бабиним Яром,
Долю краю ділила гірку, —
Впала в руки і Ти яничарам.

Вогонь в серці палав і не гас,
Твердий дух не зломивсь перед катом,
Увірвалось життя передчас, —
Не здригнулась рука проклята.

Вічно житимеш в наших серцях,
Щира, мужня і чесна Людина,
І Тобою піднесений стяг
Ще побачить уся Україна!

ЖІНКАМ УКРАЇНИ

Вони пройшли крізь хуртовину ночі,
Кізь воєн дим і попіл канонад,
Відважні, горді постаті жіночі, —
В страху не оглядалися назад.

Найкращий твіт розп'ятого народу, —
Жіноцтво української землі,
На страту йшли за правду у негоду,
З погордою на ясному чолі.

Готові до рішучого двобою,
Їх не лякали табори страхіть,
Окрилені ідеєю святою: —
Життям за волю краю заплатить.

Ідуть ще й нині лавами безсмертних,
Встають наперекір шалених бур,
Грядуть новітні героїні-жертви,
З ім'ям Строкатих, Горських, Шабатур!

ЗЕРНО ШЛЯХЕТНОЇ РОСЛИНИ

(у 25-ття СФУЖО)

У завірюсі буревійних днів,
Коли земля від вибухів стогнала,
А битий шлях пожежами чорнів, —
Гуляла краєм дикая навала.

Ви залишили рідний дім батьків,
І землю залишили світанкову.
Не знали, що таємний шлях стелив
Оману мрій, журбу й життя обнову.

Розсіяні по закутках земних,
Немов зерно шляхетної рослини,
Ретельно берегли в серцях своїх,
Всі заповіти рідної країни.

Зернята ті, родючі та гінкі,
На чужині пустили парость дужу,
Її плекали ніжністю жінки,
І поросла бруньками наша СФУЖО.

Свідомо прокладаючи свій шлях,
За роком рік — минуло чверть століття,
Ви крону розгалужену в світах,
Розкинули сьогодні буйновіттям.

І кожної весни вона росте,
На славу бездоленому краю,
Бо у серцях несете ви оте,
Що в світі цім ніколи не вмирає!

КИЇВСЬКЕ МОРЕ

Повз кручі Славути, до шлюзів угору,
Сльозами народу наповнене море.
Черпнула водиці, в село завітала,
А серце, мов криця, журба огортала.

За тебе, єдиний, зів'ялий розмаю,
Коханий мій, рідний, скалічений краю.
Питала шлях битий, у поля, у ниви:
Чому ж то народ мій сумний, нещасливий?

Та поле мовчало, стерня ж не говорить,
А нива лежала утоплена в морі,
Лиш вітер із степу осушував роси,
У грізному гніві кричав стоголосо:

Загачені ріки, залиті оселі,
Покинуті хати стоять невеселі,
Украдене щастя, відібрана воля,
Потоптана гідність, окрадена доля.

Дідівські надбання та скарби народу,
Людські сподівання пішли всі під воду.
Стихія ковтнула і знаку немає
Про славне минуле степів тих безкраїх.

Зненацька почувла, мов шепіт безсилий,
З дна моря стогнали козацькі могили.
Затихло по хвилі, не тямив спокою,
Кресав вітер іскри стернею сухою.

Дніпром через шлюзи пливіте у море,
Колишуть там хвилі щоденнеє горе,
Та гляньте на воду і шапку зніміте,
Бо Київське море могилами вкрите.

НЕЗАБУТНІ СІЧНІ

Мов скеля, виринув з руїни,
В серцях вогнем палав звитяжний шал,
Від Сяну аж на Схід країни,
З столиці пролунав Універсал!

І другий ніс героям славу,
Новим відгомоном минулих слав,
В соборну вільную Державу,
Братерські рідні землі поєднав.

Всміхався Юр, Свята Софія,
Із Лаври нісся перемоги дзвін,
Предвічна здійснилася мрія,
Осягнута мета! Великий чин!

Але снаги забракло й сили:
Із Півночі хижак-дикун напав,
Ще й дотепер ростуть могили,
Горить криваве полум'я заграв.

Гряде розплати вже година,
Впаде Московія, як древній Рим,
З руїн повстане Україна,
Під жовто-синім прапором одним!

СЛОВО

Лети, щире слово, крилатая пісне,
Тебе ж я навчила літати,
Лети в Україну, неначе навмисне,
Під стріху до кожної хати.

Народ приголубить, пригорне до серця,
Для нього ж пісні я співаю,
Про славу минулу козацького герця,
Про долю коханого краю.

Словами гаптую пісні я крилаті,
Бо слово — то мови прикраса,
Лунало воно у гетьманів палаті,
В молитві неслося до Спаса.

У ньому почуєте зойк голосіння,
І радість малого дитяти,
Воно виростало з міцного насіння,
Нікому його не здолати.

Майбутнім століттям стає на сторожі,
Рікою у мову спливає,
Тернами лягає на душі ворожі,
В народі надію плекає.

Катують його, та воно невмируще,
Криваве підноситься знову,
Наш скарб найдорожчий — вічне, живуче, —
Народне надбання — СЛОВО!

ЗА СЕЛОМ

За селом насипана могила,
Між ланів протоптана тропа,
Там калину дівчина садила,
Не діждавшись милого з УПА.

А вдова тополю посадила, —
У змаганнях чоловік поліг,
Все до неї плакати ходила,
Коли танув в полі перший сніг.

Ясени садила стара мати, —
Україну-Матір визволяти
Втратила синів вона обох,
У стрільці пішли вони удвох.

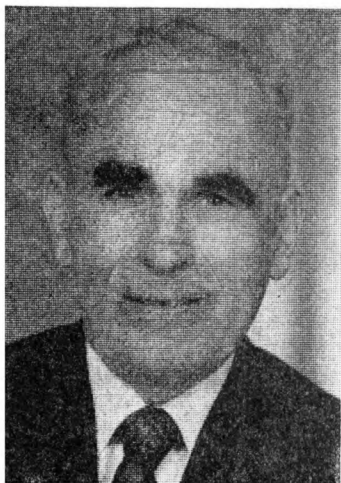
Сирота берези доглядала,
У боях загинув весь загін,
Батька свого зовсім я не знала,
Тільки часто в снах з'являвся він.

І шумлять дерева, п'ючи роси,
А над ними все пливуть літа,
Їх зимою сковують морози,
А весна їх гріє золота...

Так стоять сторожею стрункою,
Мов живі, батьки, брати, сини,
В них усі загинулі герої
Молодіють кожної весни!

.....

Іван Смаль — Стоцький

ТУГА

Моїй любій дочці
Валентині присвячую

Не знати... Не хочу
я чути,
Як хвіртка щоночі
скрипить,
Про чорних у джунглях
забути...
В думках моїх —
рідні степи.

Не сірі й сухі, а веселі.
У мариві ниви й луги,
Біленькі селянські оселі
Й Дніпрові круті береги.

В Советах десь донечка... Доню!
Я мрію, що тата ти ждеш,
Ідеш до воріт і долоню
Щитком проти сонця кладеш.

Мене виглядаєш, пташино,
З країн самоти й чужини,
І звук літака чи машини
Тривожать вночі твої сни.

Твою фотокартку беру я,
Як святість, цілую її.
Тим смуток і біль я лікую,
Самітність і сльози мої.

Прошу тебе, зіронько доню,
У сні хоч, до мене прийди
І теплу ласкаву долоню
Мені на чоло поклади.

...Я не маю ні крил, ні вітрил, —
Не злітати мені й не пливти...
Все, що гріє і живить мене,
Тільки донині любі листи.

Хай розхитана хвіртка скрипить,
І піску на поріг намело...
Перед зором: широкі степи
І невпізнане рідне село.

На шляху чагарі й кураї,
Спрага сушить зелену траву...
Шліть листи мені, діти мої,
Тільки тим я на світі живу

ДАЛЕКІЙ ДРУЖИНІ

Це було наяву, не у сні,
Я, йдучи у незнані світи,
Цілував твої очі ясні,
Повні суму, тепла й доброти.

Чисті очі твої голубі
Заблищали перлинами сліз...
І той образ я в горі й журбі
По чужинних дорогах проніс.

Як відходив, з-під хмар журавлі
Посилали останнє «прощай»,
І в душі наростали жалі,
І тривога, і біль, і відчай.

Тут і взимку квітучі садки,
Але я зацікавив в самоті...
Якщо часом налінуть згадки,
Я в той час оживаю. Тоді

Виринає минуле в імлі,
Де спокійна пливе голубінь...
І я чую кричать журавлі...
Й голубі твої очі ясні
Мені зорями сяють в журбі.

ПО ЗНАЙОМИХ СТЕЖКАХ...

По знайомих стежках
Я шукаю його
І зажурена йду.
На знайомих стежках
Я чекаю його.

Милий князю стрункий!
Я ридаю в журбі
І чекаю. Прийди!
Я цілунок п'янкий
Подарую тобі.

Любий соколе мій!
На стежині я жду
І голівку тобі
У діброві густій
До грудей прикладу.

Дні без тебе сумні.
Віють завжди із гір
Сніговії — вітри
У обличчя мені.
Я кохаю, повір!

Хоч привидиться в снах,
Стисни руку мені,
Щоб стелились до ніг
У зелених садках
Нам заківтчані дні.

Розчажнувся мій шлях,
Бо в диявольський рік
Я родилась. Й мені
Мою долю злий птах
Нещасливу прорік.

По знайомих стежках
Я шукаю його
І зажурена йду.
На знайомих стежках
Я чекаю його.

СОНЦЕМ ШЛЯХ ОСВІТИ

Мої будні печальні, сумні,
Не позбудусь журби й самоти.
І весною у соняшні дні
Я не можу свій спокій знайти.

До нестями ще хочеться жити
І збирати пісні у садках,
Сподіватися щастя, творить,
Хоч і сили згубив по шляхах.

Келих туги я випив до дна,
В самоті утомився й ослаб.
Тільки ти на плянеті одна
Воскресить мої сили змогла б.

О, скажи мені слово, скажи!..
Як наважусь до тебе прийти.
Усміхнись, привітай, поможи;
Ясним сонцем мій шлях освіти.

УКРАЇНСЬКА ПОВСТАНСЬКА АРМІЯ

Ішли із зажурених хат
Сини і батьки на розплату,
І легінь пішов із Карпат,
Бо кат узяв брата на страту.

Принашк і наїжився ліс,
Розгнівано став на сторожі.
Вагони летять під укіс
І котяться трупи ворожі.

Дими, і пожежі, і кров;
І кров, і дими, і пожежі...
Бої переможні. І знов
Відхід в засекречені межі.

А ворог лютує. Орду
Ведуть комісари до лісу
І нищать усе на сліду
В хаосі вогню і заліза.

На ранок грім бою затих, —
Нерівні зрівнялися сили.
Багато згубили своїх,
А ворога купу скосили.

Відхід до щасливіших змін:
Запілля надійне довкола.
На горе, останній загін
Не вирвавсь з ворожого кола.

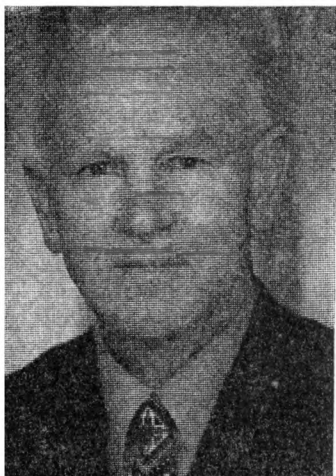
Хропли схаралуджені коні,
Зловіщо кричали сичі,
Коли комісари червоні
Загін розстріляли вночі.

* *

Поразка, та прапор не впав,
Взяли його в руки живі.
І родяться сили нові
Міцних підростаючих лав.

Живи, легендарна УПА!..
У пам'яті нашій живи,
В історії нашій живи!..

Дмитро Чуб

ОСІННІ МЕЛОДІЇ

Ніч похмура, ніч холодна
Чорні звисила полотна
На вікно.

Все шумить дощем та стука
Та полоще сірі бруки
Знов і знов.

А ліхтар, немов метелик...
Світ блідий у темінь стеле,
У пітьму.

Він тремтить, неначе в корчах,
Та безсило лиже ночі
Чорний мур.

Спить усе чадрою вкрите,
Де недавно був розлитий
Творчий день.

Тільки десь у спазмах вітру
Розгойдались буйно віти,
Шум іде.

1930

СВІДКИ ВІКІВ

Вподовж Дністра похмурені горби,
Зійшлись до берегів, немов помірять силу.
В одних нема ні дуба, ні верби,
Лиш камінь скрізь стирчить у них по схилах.

Другі скелясті, стали, мов стіна,
Потріскані, поламані часами,
Над ними вітер жалібно стогнав
І поливало зливними дощами.

А онде ліс поліз з яругів на бугри,
Лиш де-не-де полишив голі плями,
Шарами, зморшками чоло гори укрив
Та часом брилою маячить сірий камінь.

Є скелі прірвою звисають на Дністер,
В обличчя їм і сонце, й вітер свище...
Це від Карпат, за двісті сорок верст,
Прийшли сюди і річка, і узвишшя.

Впилися скелі променем палким,
В них давніх поколінь сліди і досі знати,
Вони пригадують Хмельницького полки
І знають, як гуляв тут Кармелюк завзятий.

Їм свіжі в пам'яті з поляками бої,
Бо їхніх шибениць ще мерехтять примари...
Немало кров'ю землю напоїв
Той час, проходячи в пожарі.

Дністер — кордон. По той бік — край села.
То Україна й там під чоботом боярів...
І сум тяжкий, мов сутінь простяглась,
Неначе присмерк яром.

Чвалас берегом румунський вартовий,
Трима за цівку він гвинтівку на плечі,
Бо лине пісня наших орачів,
Аж ген, де шлях маячить з куряви.

1932

.....

ІДУЧИ НА ЧУЖИНУ

Незнаний світ за обрієм клекоче,
Хлюпоще день об кораблів борти,
А серце б'ється птахом серед ночі:
У край який життя своє нести?

І от у світ біжать в'юнкі дороги,
Геть перетнувши прірви і поля,
Та ще не раз нас дожене тривога:
Чи вернемо додому звідтіля?

Чи рідний сад почує моє слово,
(Там не одна пролинула весна)
Чи яблуко зірву я з яблунь знову,
Що вітами схилялись до вікна?

Чи вийду ще з косою я на луки,
Чи рідне сонце в щоку припече?
І серце стогне, плаче від розпуки,
Хоч по виду сльоза й не потече.

Ніхто не зна, і долі не вгадають
Ні хіромант, ні циган-ворожбит,
Які шляхи щиріше привітають,
Де ждуть обійми щастя чи журби.

Та знає всяк, як сурма клич заграє,
Коли визвольні заgrimлять громи,
Тоді наш край всі мури розламає,
Знамена перемог заб'ють крильми.

З усіх кінців тоді гукне нас мати...
(Той клич здригне, мов блискавка в імлі).
Ну, хто ж тоді не схоче повертати
До в світі найсвятішої землі?!

У ТАБОРІ ПОЛОНЕНИХ

Ідуть в обіймах стогін і печаль,
Важкі думки і снів чудні міражі,
Коли ж впаде цей камінь із плеча?
Про край страждань хто серцеві розкаже?

Кругом драти і вартові стоять,
І ніч щораз на табір прилітає,
Туди, де голод давить, як змія,
Де люди мруть, доведені докраю.

Горять вогні під дахами споруд,
Гурти брудних облич схиляються довкола.
Там кожен схожий на страшну мару,
Прийшов зігріти душу й тіло кволе.

Хто може думи їхні розказать?
Де взяти ваг, щоб сум тяжкий ізважить?
Лиш дехто з нас повернеться назад,
А решта вмере під шаром бруду й сажі.

Полон, 1941 р.

ЕЛЕГІЙНЕ

Коли сум обгорне душу,
Коли жаль добро заглушить, —
Де ти серце дороге?

Гляну в далеч — море синє,
Воно дум тяжких не спинить:
Його стогін про друге.

Хоч навколо ходять люди,
Та безлюддя душить груди
І не день — роки.

Хтось злобу скрізь сіє, бруди,
Я ж добра шукаю всюди,
Ніби рідної руки.

Обізвись до серця знову,
Із теплом промов, хоч слово,
Смуток заглуши!

Може, блисне блискавиця,
Може, радість заіскриться
У моїй душі.

1972

З ПОЛОНУ

Коли прийшла остання вже хвилина
Й метеликом в руках тріпнувся «пассіршайн»,
Тоді не йти — летіти в Україну,
Тоді додому серце поспішай!

І ось я йду безмежними шляхами,
Позаду залишився Могилів,
І що не день, то ближчає до брами,
До берегів нам рідної землі.

А над шляхом, на кожнім кілометрі,
Лежать машин розбитих корпуси,
Немов вовки ті, визирають з нетрів,
Нагадуючи про боїв часи.

Тяжка ця путь в чеканні і тривозі.
(Я вже сорочку й казанок «проїв»);
Аж ось хатки біленькі при дорозі
Всміхнулися, як рідні, як свої.

Народе мій! Ти муки мав досита,
Тебе тлив голод, катував Сибір.
О, скільки крові нашої проліто!
О, скільки серць сконало в боротьбі!..

Світає знов — і треба знов рушати.
Вже Кременчук позаду і Лубні,
Санжар Нових минув я теплі хати
І до Полтави йду через Млини.

Так час пробіг, немов на небі хмарка,
Я місяць йшов додому з таборів;
Чи це не чудо: я вернувся в Харків,
Я рідний знов переступив поріг!

Та що за жах! Я звалищ купи бачу!
Це й тут шаліли чорні палії!
І серце знову мукою гаряче,
І чорне місто височіє в млі.

1941

.....

РОМАНТИЧНА ПІСНЯ

Галі Яськевич

Поцілунок гарячий один,
Ніби промінь крізь прорвані хмари...
В поцілунку є серця сліди,
Сподіванок незбагнені чари.

Прихились до мого лица,
Подивися в замріяні очі,
Хай радіють, сміються серця
Серед прірви осінньої ночі.

Бо пролинуть, як вітер, роки,
Помарніють і личко, і брови,
І ніхто не простягне руки,
Не замре в поцілункові знову.

Поцілунок — це квітка ясна,..
Ніби вітру весняного подих:
З поцілунком крокує весна,
Із ним щастя по серцеві ходить.

В ньому часом і радість, і сум,
В ньому зустріч, подяка й розлука...
Та збагне лише той всю красу,
В чие серце кохання постука.

Хай же знають тополі струнки,
Нехай чують всі квіти навколо:
Поцілунки найкращі такі,
Що не гаснуть у серці ніколи.

1967

ПЕРШИЙ ЛИСТ

Присвячую Б. Дмитровичу

Ваш лист — мов лік на незагойні рани,
Що принесли їх кривди і життя...
Встас минуле знову із туману,
Думки ж до Вас, аж до Дніпра летять.

Я ніч не спав, схвильований докраю...
Це ж перший лист із рідної землі!
Ну, хто збагне, хто душу розгадає,
Хто вирве з неї смуток і жалі?

Багато літ пролинуло вітрами,
Багато мрій умерло в чужині...
Та я й тепер, виходячи до брами,
Згадаю дні ті босі на стерні.

Чи можу ж я забути все те нині?
Ні, краще впасти серед шляху ниць:
Я не загруз у добрах в цій країні,
Не став я в'язнем гомінких столиць.

Хоч евкаліпти заступили обрій,
В завоях мрій зрина моє село...
Я пам'ятаю очі Ваші добрі
І серця Вашого тепло!

17.10.1968 р.

ІВАНОВІ КОТЛЯРЕВСЬКОМУ

(З нагоди 200-ліття)

Не билскавка то крає ніч,
Не грім віщує бурі грізні, —
Це Ти із давнини сторіч
Скарби приніс вітчизні.

Хоч з півночі ішла гроза
І темрява сліпила очі,
Ти душі рідні показав
У слові праведнім пророчім.

Ярмо Ти словом надломив,
А людям кинув сонця скалку,
На світло вивівши з пільми
Петра, і Возного, й Наталку.

А мову рідну і пісні,
Що грають барвами-квітками,
У книжку перший переніс
Легкими, творчими руками.

І перший крок Твій щодо мови
На крила взяв пізніший час:
Пішли на бій за рідне слово
Франко, і Леся, і Тарас.

Тому й вітання без кінця...
Над рідним краєм лине слава —
То славлять Батька і Співця
І Львів, і Київ, і Полтава.

Твоє ім'я пішло у світ,
І нам ясніше зорі світять...
Прийми ж від нас палкий привіт
У день Твого двосотліття.

3.7.1969 р.

ТРИВОГА

**О, мерзенне поріддя степу,
Тьмянній виплоде схресних рас!
Не здвигнув тебе дух Мазепи,
Не окрилив тебе Тарас**

Яр. Славутич

Поїзд на Варшаву йде крізь моє серце..

Ліна Костенко

* * *

Поїзд до Сіднею в'ється по долині
Між горби зелені і густі гаї,
А у мене в серці б'є тривога нині —
Все про нашу молодь, про батьків її.

Маєм «патріотів» (грим би їх ударив!)
Але де їх діти, мова їхня де?
Розбрелися діти по чужих «кошарах»,
Відцуралось мови зілля молоде.

Ви зайдіть у табір, табір молодечий,
Там наша вже мова майже не бринить...
І лягає смуток тягарем на плечі,
Бо ростуть, як покруч, дочки і сини.

Занедбали мову рідної дитини...
Хто ж це перед словом рідним завинив?
Той, кому у серці вмерла Україна,
Той, чию вже душу вкрили бур'яни.

Потонули в добрах, де вже їм про мову...
За яку вмирили прадіди й діди...
Не неси ж до хати знайдену підкову,
Бо хто мову згубить — той добра не жди!

20.2.1970 р.

З М І С Т

Передмова: Українські поети в Австралії	5
Пилип Вакуленко	
Моя ти рідна, горда мово!	7
Валентинові Морозові	9
Не забуду тебе я кохати	11
Гімн весні	12
З Різдом Христовим	13
Згадалося	14
Південний Хрест яснішає в zenіті...	16
Тарасові	17
Дрімає буш	19
Кость Гіммельрейх:	
Історизм	21
Звичайно, я вродився боягузом...	23
Під прапором боротьби (Друзям УПА)	25
Неван Грушецький:	
Еміграційним поетам	27
Любов (Сатиричне)	29
Життя	31
Остап Зірчастий:	
(Гумор і сатира). Проблеми сезону	32
Ода на честь вареників (Зіні Чуйко)	33
Портрет сампросебедбайка	35
Химерний світ	36
Дух середньовіч	37
Несподівана зустріч (Зої Когут)	38
Дружні шаржі: М. Шегединові, К. Гіммельрейхові	40
Експромти-мініатюри	41
	141

Євген Зозе:

Тоді, коли місяць і зорі. Над озером плюскіт	44
Перший сонет	45
Осінь	
Трава зелена	47
Етюд	48
У човні (Ганні Чорнобицькій)	49
Берізка (Подрузі Раї)	50
Останній акорд	51
Австралії	52
Було	53

Боженна Коваленко:

Мандруючи життям далеко...	54
Туга	55
Ген там...	56
Лесі	57
Нескореним	58
Фантазія	59
Не питай	61
Якщо колись...	62
Напиши мені лист	63
Я вернусь	64

Зоя Когут:

Жінкам	65
Чоловікам	67
Пісне	69
Осіній дощ	70
Протестуймо!	71
Часописові «Літературна Україна» — Київ	72
Весілля	73

Павло Олійник:

Дума про Зимовий Похід (Присвячую бать- кові)	75
Тьоті Шурі	77
Незнаним борцям	78
Вона	79
Запит юначки	81
Чомусь завжди...	83
Коли відчуло серденько...	84

Василь Онуфрієнко :

Перше листя зелене...	85
Ви не забули, як пахнуть весною...	86
А я таки вірю...	87
Так боляче любити в чужині... (М. Понеділкові)	88
Малі були колись...	89
Сонети В. Шекспіра (Переклади) Нехай зими кошлатої рука... сонет 6	90
Поглянь на схід, коли сіяє світ, сонет 7	91
Ти-музика, але чомусь так сумно, сонет 8	92
Коли згадаю, що усе росте... сонет 15	92
Але чому не хочеш ти бороти... сонет 16	93

Михайло Підріз :

Австралійський берег	94
Ракета	96
Гості з етеру (Присвячую першим укр. передачам)	97
Гавань	99
Матерям	100
Валентинові Морозові	101

Клавдія Рошко :

Мрії	103
Рідна пісня	105
Пам'ятай	106
Весна	107

Олена Рябченко :

Жила окрадена	108
Другові	109
На зміну ночі...	109
Пророкові	110
Квітка доби (Аллі Горській)	111
Жінкам України	113
Зерно шляхетної рослини (У 25-ліття СФУ-ЖО)	114
Київське море	115
Незабутні січні	116
Слово	117
За селом	118

Іван Самль-Стоцький:

Туга (Моїй любій дочці Валентині)	119
Далекій дружині	121
По знайомих стежках	122
Сонцем шлях освіти	124
Українська Повстанська Армія	125

Дмитро Чуб:

Осінні мелодії	127
Свідки віків	128
Їдучи на чужину	130
У таборі полонених	131
Елегійне	132
З полону	133
Романтична пісня (Галі Яськевич)	135
Перший лист (Б. Дмитровичу)	136
Іванові Котляревському (З нагоди 200-ліття)	137
Тривога	139

